

การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม

อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ชูดพร สอนภักดี

อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (สาขาการบัญชี), คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

THE DEVELOPMENT OF ACCOUNTING SYSTEM FOR BAN SA KATHIAM COMMUNITY ENTERPRISE OF ORGANIC PRODUCTS, MUAENG DISTRICT, NAKHON PATHOM PROVINCE

Chudapon Sonpukdee

Lecturer Bachelor of Business Administration (Accounting)

Faculty of Liberal Arts and Sciences, Kasetsart University

E-mail: chudapon220331@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) 1 มิถุนายน 2565

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 26 มิถุนายน 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 11 สิงหาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทและสภาพปัญหาเกี่ยวกับระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม 2) ออกแบบและพัฒนาระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม 3) ถ่ายทอดองค์ความรู้ระบบบัญชีให้กับวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม งานวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา แบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เวทีการประชุมแบบมีส่วนร่วม แบบประเมินระบบบัญชี เวทีถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบบประเมินผลการยอมรับระบบบัญชีที่ได้รับการพัฒนา

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ดำเนินงานเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์ ในอดีตที่ผ่านมาได้บันทึกบัญชีตามความเข้าใจของสมาชิก ขาดการจัดเก็บเอกสาร ระบบบัญชีขาดความสมบูรณ์ เนื่องจากบันทึกบัญชีเงินสดรับ-จ่าย เท่านั้น และบันทึกบัญชีแบบรวมโดยไม่ได้แยกรายละเอียดของรายการค้าอย่างชัดเจน ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปผลการดำเนินงานที่แท้จริงในรูปของกำไรขาดทุน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาระบบบัญชี ประกอบด้วยสมุดบัญชี 8 เล่ม ทะเบียนคุม 4 เล่ม รายงาน 5 เล่ม และงบการเงิน 1 งบ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่สมาชิก ผลประเมินการยอมรับด้านประสิทธิภาพและประโยชน์การใช้งานโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 อยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รูปแบบระบบบัญชีพร้อมคู่มือการใช้งานที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เป็นต้นแบบให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ นำไปปรับใช้/พัฒนาต่อยอดการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้

คำสำคัญ: การพัฒนา ระบบบัญชี วิสาหกิจชุมชน

Abstract

This research aims 1) to study the context and problematic conditions of the accounting system of Ban Sa Kathiam community enterprise of organic products, 2) to design and develop the accounting system of Ban Sa Kathiam community enterprise of organic products, 3) to transfer knowledge of the accounting system to Ban Sa Kathiam community enterprise of organic products. This research and development was performed by mixed quantitative and qualitative approaches by various means of the in-depth interview, the participatory public forum, the accounting system assessment, the knowledge sharing forum, as well as the evaluation form of the approval of the formulated accounting system.

Results showed the community enterprise had in the past carried out the production and merchandising of organic products by means of keeping accounts heedlessly, or even haphazardly, according to sole understanding of each member in the community enterprise. According to these, it inevitably leads to lack of orderly documenting system and incomplete accounting system due to only keeping receipts accounts and keeping all types of accounts intermingled, not to classify any details of items categorically, resulting eventually in no conclusion of the profit and loss operation. Because of these, the accounting system, comprised of 8 book accounts, 4 property control registrations, 5 reports, and one financial statement, has therefore been formulated. Then transferring knowledge of how to run the accounting system and keep other accounts regularly has been proceeded subsequently. The result of evaluation of approval of collective use and efficiency is in the highest level (4.83). The community enterprise has received the accounting system, together with a user manual approved by experts, in order to be able to implement pragmatically, setting a good example for other community enterprises to emulate in terms of adaptation and further development of how to keep accounts appropriately for the community enterprise.

Keyword: Development, Accounting system, Community Enterprise.

ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

องค์กรที่ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ ผู้บริหารจะต้องมีความใส่ใจดูแลสถานะและความเข้มแข็งของธุรกิจ ระบบบัญชีที่ดีจะช่วยให้กิจการมีข้อมูลทางบัญชีที่จะช่วยสะท้อนภาพของธุรกิจซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผน การควบคุม การจัดสรรทรัพยากร และการตัดสินใจดำเนินงานธุรกิจ การจัดทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรในทุกๆระดับ เนื่องจากการบัญชีเป็นกระบวนการบันทึกข้อมูลตัวเลขของแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินภายใต้องค์กร (ดวงเดือน เกตตรา, 2562) การบัญชีจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อ

รายงานให้ทราบถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของธุรกิจ ระบบบัญชีที่ดีจะเป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารในการดำเนินการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ เพื่อให้มีการดำเนินกิจกรรมที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (พวงทอง วังราชภูร์ และ ญัฐยา สักเส็ด, 2558) ด้านการลดความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจช่วยควบคุมการดำเนินงานและเป็นเครื่องมือในการสร้างความเชื่อมั่นและความเชื่อถือ ทำให้แต่ละกิจกรรมทางธุรกิจที่ดำเนินงานมีข้อมูลหลักฐานที่ชัดเจนเชื่อถือได้ และก่อให้เกิดความมั่นใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร

วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2562) โดยส่วนใหญ่วิสาหกิจชุมชนจะเป็นผู้ประกอบการรายย่อยที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น ความถนัดของคนในชุมชน ความเชี่ยวชาญด้านการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละวิสาหกิจ แต่วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่จะพบปัญหาด้านการบริหารจัดการ ซึ่งหากเจาะลึกลงไปในระบบการบริหารจัดการจะพบว่ามีปัญหาในมิติด้านการบัญชี ซึ่งหากวิสาหกิจชุมชนใดมีระบบบัญชีที่ดีจะมีความได้เปรียบทางการแข่งขันและเป็นแนวทางเสริมจุดแข็งให้กับวิสาหกิจชุมชน

การมีระบบบัญชีที่ดีทำให้กลุ่มวิสาหกิจฯ ได้รับข้อมูลจากการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นรายรับ รายจ่าย ลูกหนี้การค้า เจ้าหนี้การค้า และรับรู้รายการจากการดำเนินงานที่ครบถ้วนถูกต้อง ง่ายต่อการจดบันทึกและค้นหาข้อมูลในภายหลัง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและบริหารของวิสาหกิจฯ ได้ดี ซึ่งส่งผลต่อวิสาหกิจฯ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทำให้วิสาหกิจฯ มีความเป็นระบบระเบียบ มีความเป็นมาตรฐานสากลมากขึ้น แสดงข้อมูลที่แท้จริงที่ได้มาจากการดำเนินงานจริง ๆ มีหลักฐานการบันทึกที่น่าเชื่อถือ และสามารถใช้อ้างอิงในการเปรียบเทียบระหว่างปีได้ นอกจากนี้ข้อมูลนี้ยังสามารถใช้ในการยื่นต่อหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายและสามารถป้องกัน การสูญหาย รวมถึงการจำกัดการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลภายนอกหรือบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องได้

ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการบัญชีวิสาหกิจชุมชน โดยนำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เป็นต้นแบบในการศึกษาวิจัย โดยการวิจัยฉบับนี้เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) แบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อพัฒนาระบบบัญชีให้สามารถให้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ โปร่งใส และตรวจสอบได้ เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ ตรวจสอบรายการทางการเงิน ภาษี นำไปสู่การตัดสินใจ การวางแผน การควบคุม การจัดสรรกำไร ระดมทุน กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน สนับสนุนเงินทุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน ตลอดจนนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้และเป็นต้นแบบให้กับกลุ่มวิสาหกิจอื่น ๆ ที่มีรูปแบบเดียวกันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทและสภาพปัญหาเกี่ยวกับระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม

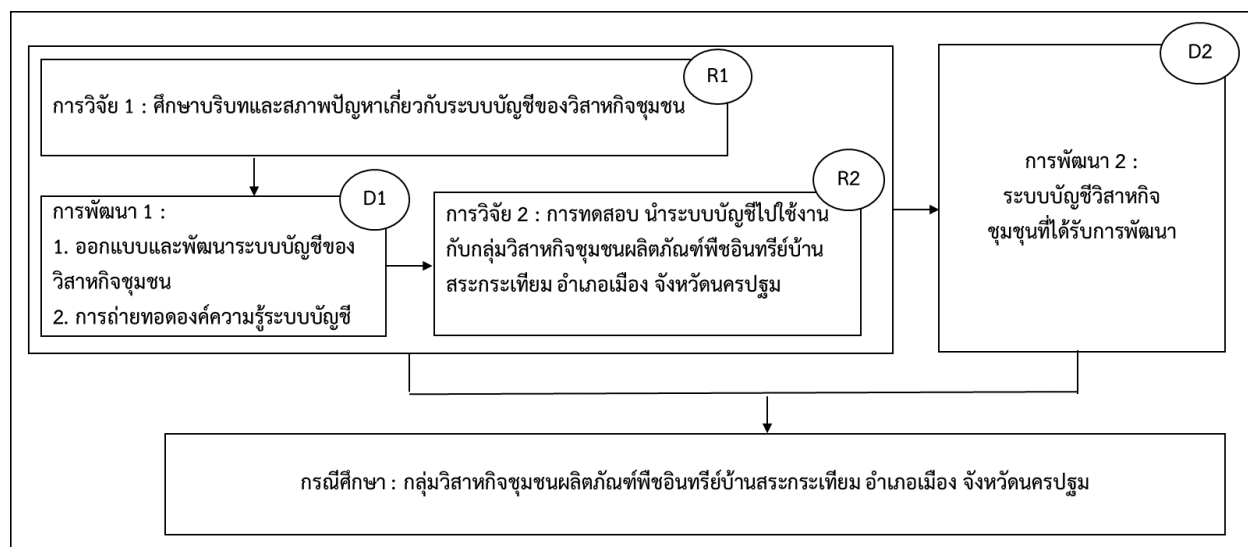
2. เพื่อออกแบบและพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม
3. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ระบบบัญชีให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระ

กระเทียม

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ระบบบัญชีที่ช่วยในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ โปร่งใส และตรวจสอบได้ เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ ตรวจสอบรายการทางการเงิน ภาษี นำไปสู่การตัดสินใจ การวางแผน การควบคุม การจัดสรรกำไร การระดมทุน การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน การขอรับสนับสนุนเงินทุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน
2. ระบบบัญชีที่เป็นต้นแบบให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ที่มีลักษณะการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกัน สามารถนำไปปรับใช้/ พัฒนาต่อยอดในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D)

1. ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ประชากร ประกอบด้วย

- 1.1 ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม จำนวน 1 คน
 - 1.2 คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม จำนวน 11 คน
 - 1.3 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม จำนวน 18 คน
- รวมจำนวนประชากร 30 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ระบบบัญชี การบันทึกรายการทางบัญชี การจัดทำงบทดลอง การจัดทำงบการเงิน และการภาษี

อากรวิสาหกิจชุมชน

3. ขอบเขตการศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาบริบท

1.1 ลักษณะของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ประชากร ขนาด ประเภท และที่ตั้ง

1.2 กระบวนการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

กระบวนการผลิตและขายสินค้า การรับรู้รายได้ และการจัดสรรกำไร

1.3 การจัดทำบัญชีและปัญหาที่พบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ

จากการบันทึกบัญชีในอดีตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมถึงปัญหาและอุปสรรค

1.4 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและ

ใช้คำถามปลายเปิด

2. หาแนวทางการจัดทำบัญชีร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2.1 เวทีการประชุมแบบมีส่วนร่วม

2.2 ออกแบบและพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2.3 นำระบบบัญชีเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

2.4 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายทอดองค์ความรู้ระบบบัญชีให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3. การทดสอบ โดยนำระบบบัญชีไปใช้งานกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชมินิบ้านสระ

กระเทียม

3.1 ความเหมาะสม หมายถึง ระบบบัญชีที่พัฒนามีความเหมาะสมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3.2 ความทันเวลา หมายถึง ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันทันสมัย

3.3 ความน่าเชื่อถือ หมายถึง สมาชิกยอมรับและเชื่อมั่นระบบบัญชีที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น

3.4 ความสะดวก หมายถึง สมาชิกสามารถจัดทำบัญชีได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว

3.5 ความเข้าใจ หมายถึง ผู้ที่จัดทำบัญชีและสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเข้าใจในระบบ

บัญชี

3.6 ความตรงเวลา หมายถึง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีได้

ทันเวลาตามกฎหมายกำหนดในกรณีที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษี

3.7 ความพึงพอใจ หมายถึง สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพึงพอใจต่อระบบบัญชีที่ออกแบบและ

พัฒนาขึ้น

4. ระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการพัฒนา

4.1 ระบบบัญชี

4.2 คู่มือการใช้งานระบบบัญชี

โดยงานวิจัยนี้ได้รับการรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยสำหรับโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

จากสถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมก. เลขที่ No. COA65/029

การดำเนินงาน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ในลักษณะของวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อพัฒนาระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน โดยมีวิธีการดำเนินงานดังรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการดำเนินการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D)

R&D	Research1: R1	Development1: D1	Research2: R2	Development2: D2
ขอบเขตการดำเนินงาน	ศึกษาบริบทและสภาพปัญหาเกี่ยวกับระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน - ลักษณะบริบทกลุ่มวิสาหกิจชุมชน - กระบวนการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน - การจัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ปัญหาและอุปสรรค	1) แนวทางการจัดทำบัญชีร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2) ออกแบบและพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 3) ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้/จัดอบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายทอดองค์ความรู้ระบบบัญชีให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	การทดสอบ นำระบบบัญชีไปใช้งานกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียมอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม	ระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการพัฒนา
เครื่องมือ Research and Development : R&D	1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้คำถามปลายเปิด	1) เวทีการประชุมแบบมีส่วนร่วม 2) แบบประเมินรูปแบบระบบบัญชี 3) เวทีถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) แบบทดสอบก่อน - หลังอบรม (Pre - Post test)	1) แบบรายงานผลการทดสอบระบบบัญชี 2) แบบประเมินผลการยอมรับด้านประสิทธิภาพและประโยชน์การใช้งานระบบบัญชีที่ได้รับการพัฒนา	1) คู่มือการใช้งานระบบบัญชี

R&D	Research1: R1	Development1: D1	Research2: R2	Development2: D2
กลุ่มเป้าหมาย	1) ประธานกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 2) คณะกรรมการกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 คน 3) สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 คน	1) ประธานกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 2) คณะกรรมการกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน จำนวน 11 คน 3) สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน จำนวน 18 คน 4) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 5 คน	1) ประธานกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 2) คณะกรรมการกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน จำนวน 11 คน 3) สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน จำนวน 18 คน 4) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 5 คน	1) ผู้เชี่ยวชาญด้าน บัญชี จำนวน 3 คน 2) หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง/กลุ่ม วิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ

การวิจัย 1 (Research 1 : R1)

- ศึกษาบริบทและสภาพปัญหาเกี่ยวกับระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน
 - ลักษณะของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ประชากร ขนาด ประเภท และที่ตั้ง
 - กระบวนการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ กระบวนการผลิตและขายสินค้า การรับรู้รายได้ และการจัดสรรกำไร
 - การจัดทำบัญชีและปัญหาที่พบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการบันทึกบัญชีในอดีตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมถึงปัญหาและอุปสรรค
- ศึกษาเอกสารและการสังเคราะห์งานวิจัย (Document analysis and synthesis study) เพื่อให้ได้ระบบบัญชี วิธีการบันทึกบัญชี การจัดทำบัญชี และระบบภาษีอากรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
- การศึกษาเชิงสำรวจ (Survey study) ใช้วิธีการสังเกตรูปแบบเอกสารในการจัดทำบัญชีและวิธีการบันทึกบัญชีของผู้มีหน้าที่ในการทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน นำมาตั้งคำถามที่ใช้สัมภาษณ์เป็นลักษณะของคำถามปลายเปิด
- จัดทำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เอกสารทางการบัญชี วิธีการบันทึกบัญชี เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการบันทึกบัญชี ผู้มีหน้าที่บันทึกบัญชี วิธีการดำเนินงาน และระบบบัญชีเดิมที่ใช้ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
- นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ
- ผู้วิจัยทำการแก้ไขข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
- ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

การพัฒนา 1 (Development 1: D1)

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อหาแนวทางการจัดทำบัญชีร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
2. ผู้วิจัยและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร่วมกันออกแบบและพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
3. ผู้วิจัยนำร่างระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ
4. ผู้วิจัยทำการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและทำการ (ร่าง) ระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยสมบูรณ์
5. นำเสนอระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม และดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบประเมินระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนก่อนและหลังได้รับการพัฒนาระบบบัญชี
6. ผู้วิจัยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ระบบบัญชีให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบทดสอบก่อนอบรม (Pre-test) และแบบทดสอบหลังอบรม (Post-test) เพื่อประเมินผลความรู้ที่ได้จากการอบรม

การวิจัย 2 (Research 2 : R2)

1. ผู้วิจัยนำระบบบัญชีที่ร่วมกันออกแบบและพัฒนาขึ้นไปทดสอบ โดยมีการฝึกปฏิบัติงานจริงและทดลองใช้งานจริงในการจัดบันทึกบัญชีและจัดทำรายงานทางการเงิน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบรายงานผลการทดสอบระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชน เพื่อประเมินผลและนำข้อมูลป้อนกลับมาปรับปรุงระบบ
2. ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขระบบบัญชีให้มีความพร้อมและสอดคล้องกับการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
3. ผู้วิจัยนำระบบบัญชีที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอีกครั้ง และดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบประเมินผลการยอมรับด้านประสิทธิภาพและประโยชน์การใช้งานระบบบัญชีที่ได้รับการพัฒนาด้านการใช้งานที่เหมาะสมและสามารถเข้าใจได้ มีประสิทธิภาพครอบคลุมการดำเนินงานทั้งหมดในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การพัฒนา 2 (Development 2: D2)

1. ผู้วิจัยนำผลการศึกษาวิเคราะห์มาปรับปรุงระบบบัญชีที่ได้รับการพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกันสามารถนำไปปรับใช้/ พัฒนาต่อยอดในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้
2. ผู้วิจัยนำระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการพัฒนาไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ
3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำคู่มือการใช้งานระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิจัย

การวิจัย 1 (Research 1 : R1)

การศึกษาลักษณะบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า มีการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนตั้งแต่วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 โดยใช้ชื่อว่าวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม มีจำนวนสมาชิกรวมประมาณกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดจำนวน 30 คน กระบวนการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดำเนินงานเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์ ได้แก่ ต้นกล้าโกโก้ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากโกโก้ จำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์ สารจุลินทรีย์ น้ำมันสารสกัดเย็นตีปัส น้ำมันสารสกัดจากเมล็ดลำไย ฟ้าทลายโจรชนิดแคปซูล กระชายขาวชนิดแคปซูล เครื่องดื่มชาสมุนไพรผงบดกล้วยน้ำว้า กระชายขาวบดผง ชาโกโก้ ชาดอกอัญชัน เป็นต้น โดยเป้าหมายหลักของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน คือ การเพิ่มจำนวนสมาชิกเพื่อขยายพื้นที่การปลูกต้นโกโก้ให้ได้ 15,000 ไร่ และทำสัญญาซื้อขายส่งออกผลิตภัณฑ์โกโก้ไปยังต่างประเทศ โดยต้นโกโก้จะต้องใช้ระยะเวลาในการปลูก 4-5 ปี จึงจะออกผลผลิต ในระหว่างที่รอผลผลิตโกโก้จากสมาชิกนั้น ทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ดำเนินการแปรรูปผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์อย่างอื่นควบคู่ไปด้วย รายได้หลักมาจากการจำหน่ายต้นกล้าโกโก้ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากโกโก้ จำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์ สารจุลินทรีย์ น้ำมันสารสกัดเย็นตีปัส น้ำมันสารสกัดจากเมล็ดลำไย ฟ้าทลายโจรชนิดแคปซูล กระชายขาวชนิดแคปซูล เครื่องดื่มชาสมุนไพรผงบดกล้วยน้ำว้า กระชายขาวบดผง ชาโกโก้ และชาดอกอัญชัน โดยการจำหน่ายสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จะจำหน่ายเป็นเงินสด สินทรัพย์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันประกอบด้วย เครื่องอบความร้อน เครื่องบด และโรงอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กล่าวคือ การทำบัญชีในรูปแบบเดิมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ยังขาดระบบการจัดทำบัญชี ระบบการจัดเก็บเอกสาร และการบันทึกบัญชีที่ขาดความสมบูรณ์ เนื่องจากทำบัญชีเงินสดรับ-จ่าย เท่านั้น และบันทึกบัญชีแบบรวม โดยไม่ได้แยกรายละเอียดของรายการค้าอย่างชัดเจน จึงส่งผลให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่สามารถสรุปผลการดำเนินงานที่แท้จริงในรูปของกำไรขาดทุน และส่งผลให้ไม่สามารถจัดสรรผลประโยชน์ให้กับสมาชิกได้ เนื่องจากยังไม่ทราบแน่ชัดว่าผลการดำเนินงานมีกำไรหรือขาดทุนและยังไม่ทราบฐานะการเงินที่แท้จริง อีกทั้งการควบคุมวัตถุดิบและสินค้า ยังไม่มีระบบที่เหมาะสม เกิดความยุ่งยากในการจัดทำบัญชี และผู้รับผิดชอบจัดทำบัญชีตามความเข้าใจของผู้จัดทำบัญชีเองไม่สามารถอธิบายให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจได้ อีกทั้งยังขาดความรู้ความสามารถเกี่ยวกับพื้นฐานการบัญชี ทำให้มีการจดบันทึกบัญชีที่ไม่ถูกต้องทั้งในด้านการรับรู้ต้นทุน ค่าใช้จ่าย และรายได้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ส่งผลให้ขาดความน่าเชื่อถือและการดำเนินงานที่ผิดพลาด ทำให้ไม่สามารถรับรู้ผลการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้อย่างแท้จริง

การพัฒนา 1 (Development 1: D1)

การประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาแนวทางการจัดทำบัญชีร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการระบบบัญชีที่เข้าใจง่าย ปฏิบัติงานได้ง่าย ทางผู้วิจัยและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงร่วมกันพัฒนาระบบบัญชีโดยใช้เกณฑ์เงินสดในการจัดทำบัญชี ซึ่งจะบันทึกบัญชีเมื่อมีการรับเงินหรือจ่ายเงิน ระบบบัญชีที่ผู้วิจัยได้ออกแบบนั้นสามารถนำไปใช้ได้ทั้ง 2 ลักษณะคือ การบันทึกบัญชีด้วยมือ

สมุดบัญชี

[illegible]

ภาพที่ 3 แสดงสมุดบัญชีคุมสินค้า

4. สมุดบัญชีค่าใช้จ่าย				เลขที่เอกสาร	
ว.ด.ป.	รายการ	จ่ายเงินสด	ค้างชำระ	รวม	หมายเหตุ
รวม					

ภาพที่ 5 แสดงสมุดบัญชีค่าใช้จ่าย

6. สมุดบัญชีรายได้						เลขที่เอกสาร	
ว.ค.ป.	ชื่อ	รายการ	จำนวน	รับเงินสด	ค้างรับ	รวม	หมายเหตุ
รวม							

ภาพที่ 7 แสดงสมุดบัญชีรายได้

8. สมุดบัญชีเงินสดรับจ่าย				เลขที่เอกสาร	
ว.ด.ป.	รายการ	เงินสดรับ	เงินสดจ่าย	เงินสดคงเหลือ	หมายเหตุ
รวม					

ภาพที่ 9 แสดงสมุดบัญชีเงินสดรับจ่าย

1. ทะเบียนคุมบัญชีเจ้าหนี้		
ชื่อ-นามสกุล	เบอร์โทรศัพท์	ที่อยู่

ภาพที่ 10 แสดงทะเบียนคุมบัญชีเจ้าหนี้

2. ทะเบียนคุมบัญชีลูกหนี้		
ชื่อ-นามสกุล	เบอร์โทรศัพท์	ที่อยู่

ภาพที่ 11 แสดงทะเบียนคุมบัญชีลูกหนี้

3. ทะเบียนคุมบัญชีสินทรัพย์				
ชื่อสินทรัพย์ _____ รหัส _____ ราคา _____ วันที่ _____				
ว.ค.ป.	สถานะการใช้งาน		ชื่อผู้ตรวจ	หมายเหตุ
	ใช้งานได้	ใช้งานไม่ได้		

ภาพที่ 12 แสดงทะเบียนคุมบัญชีสินทรัพย์

4. ทะเบียนคุมผู้ถือหุ้นวงลงทุน							
รายการ			จำนวนหุ้นที่		รหัส _____		
			ออกจำหน่ายทั้งหมด	ว.ค.ป.ที่ซื้อ.....	ว.ค.ป.ที่ซื้อ.....	รวมมูลค่า	
ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	รหัสสมาชิก	จำนวนหุ้น	มูลค่าหุ้น	จำนวนหุ้น	มูลค่าหุ้น	หน่วยลงทุน
รวมมูลค่า							

ภาพที่ 13 แสดงทะเบียนคุมผู้ถือหุ้นวงลงทุน

รายงาน

1. รายงานสรุปลงทุนรับ-จ่าย	
ประจำเดือน _____ พ.ศ. _____	
ยอดรวมเงินสดรับ	บาท
ยอดรวมเงินสดจ่าย	บาท
ยอดเงินสดคงเหลือ	บาท
ผู้จัดทำ	_____
วันที่จัดทำ	_____

ภาพที่ 14 แสดงรายงานสรุปลงทุนรับ-จ่าย

2. รายงานสรุปลงทุนเจ้าหนี้ประจำปี			
เดือน	เจ้าหนี้คนที่1	เจ้าหนี้คนที่2	รวม
มกราคม			
กุมภาพันธ์			
มีนาคม			
เมษายน			
พฤษภาคม			
มิถุนายน			
กรกฎาคม			
สิงหาคม			
กันยายน			
ตุลาคม			
พฤศจิกายน			
ธันวาคม			
รวม			

ภาพที่ 15 แสดงรายงานสรุปลงทุนเจ้าหนี้ประจำปี

3. รายงานสรุปลงทุนลูกหนี้ประจำปี			
เดือน	ลูกหนี้คนที่1	ลูกหนี้คนที่2	รวม
มกราคม			
กุมภาพันธ์			
มีนาคม			
เมษายน			
พฤษภาคม			
มิถุนายน			
กรกฎาคม			
สิงหาคม			
กันยายน			
ตุลาคม			
พฤศจิกายน			
ธันวาคม			
รวม			

ภาพที่ 16 แสดงรายงานสรุปลงทุนลูกหนี้ประจำปี

4.รายงานสรุปรายชื่อสมาชิกส่งสินค้าประจำปี			
เดือน	รายชื่อบริษัท	รายชื่อบริษัท	รวม
มกราคม			
กุมภาพันธ์			
มีนาคม			
เมษายน			
พฤษภาคม			
มิถุนายน			
กรกฎาคม			
สิงหาคม			
กันยายน			
ตุลาคม			
พฤศจิกายน			
ธันวาคม			
รวม			

ภาพที่ 17 แสดงรายงานสรุปรายชื่อสมาชิกส่งสินค้าประจำปี

5.รายงานสรุปรายชื่อผู้ซื้อ และค่าใช้จ่ายประจำปี				
เดือน	รายได้จากการขาย	รายได้อื่น	ชื่อ	ค่าใช้จ่าย
มกราคม				
กุมภาพันธ์				
มีนาคม				
เมษายน				
พฤษภาคม				
มิถุนายน				
กรกฎาคม				
สิงหาคม				
กันยายน				
ตุลาคม				
พฤศจิกายน				
ธันวาคม				
รวม				

ภาพที่ 18 แสดงรายงานสรุปรายชื่อผู้ซื้อ และค่าใช้จ่ายประจำปี

งบการเงิน

วิสาหกิจชุมชนชมรมผลิตภัณฑืพิชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม	
งบกำไรขาดทุน	
สำหรับปีสิ้นสุด ณ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____	
รายได้จากการขาย	-
<u>หัก</u> ต้นทุนขาย	-
กำไรขั้นต้น	-
<u>บวก</u> รายได้อื่น	-
กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	-
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	-
กำไรก่อนหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	-
<u>หัก</u> ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	-
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	-

ภาพที่ 19 แสดงงบกำไรขาดทุน

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบประเมินระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนก่อนและหลังได้รับการพัฒนาระบบบัญชี พบว่า ระบบบัญชีก่อนได้รับการพัฒนา คะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 1.84 อยู่ในระดับน้อย และคะแนนเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ด้านสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดทำบัญชี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 อยู่ในระดับน้อย 2) ด้านความเหมาะสมของขั้นตอนการบันทึกบัญชี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.80 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และ 3) ด้านความถูกต้องของรายงานต่าง ๆ ด้านความเชื่อมโยงข้อมูลทางบัญชีและภาษี และด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีให้สอดคล้องตามหลักการบัญชี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.70 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และระบบบัญชีหลังได้รับการพัฒนา คะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 อยู่ในระดับมาก และคะแนนเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่

1. ด้านสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดทำบัญชี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 อยู่ในระดับมาก

2. ด้านความเหมาะสมของขั้นตอนการบันทึกบัญชี และด้านความเชื่อมโยงข้อมูลทางบัญชีและภาษี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 อยู่ในระดับมาก และ 3) ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีให้สอดคล้องตามหลักการบัญชี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 อยู่ในระดับมาก โดยใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนนของ Likert (1961) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ไว้ที่ 4 คะแนน ดังรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบแบบประเมินระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนก่อนและหลังได้รับการพัฒนาระบบบัญชี

ลำดับ	ข้อคำถาม	ระดับความพึงพอใจการพัฒนาระบบบัญชี			
		ก่อนได้รับการพัฒนา		หลังได้รับการพัฒนา	
		คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
1	ความเหมาะสมของขั้นตอนการบันทึกบัญชี	1.80	น้อยที่สุด	4.40	มาก
2	ความถูกต้องของรายงานต่าง ๆ	1.70	น้อยที่สุด	4.00	มาก
3	ความเชื่อมโยงข้อมูลทางบัญชีและภาษี	1.70	น้อยที่สุด	4.40	มาก
4	ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีให้สอดคล้องตามหลักการบัญชี	1.70	น้อยที่สุด	4.20	มาก
5	สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดทำบัญชี	2.30	น้อย	4.44	มาก
คะแนนรวมเฉลี่ย		1.84	น้อย	4.28	มาก

ผู้วิจัยดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ระบบบัญชีให้กับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า มีผู้เข้าร่วมอบรม จำนวนทั้งสิ้น 19 คน เป็นเพศชาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 36.84 เป็นเพศหญิง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 63.16 ผลการประเมินการเรียนรู้ด้านระบบบัญชีโดยใช้แบบทดสอบ คะแนนเต็ม 10 คะแนน พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้คะแนนทดสอบก่อนฝึกอบรม (Pre-test) โดยเฉลี่ย 4.32 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 43.20 อยู่ในระดับควรปรับปรุง คะแนนทดสอบหลังฝึกอบรม (Post-test) โดยเฉลี่ย 8.79 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.90 อยู่ในระดับดี สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐานทางการบัญชีมากขึ้นและสามารถบันทึกรายการค้าพื้นฐาน เพื่อให้การจัดทำรายงานทางการเงินมีความเหมาะสม ง่ายต่อการจัดทำบัญชี และมีความน่าเชื่อถือ ดังรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลด้านความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

ข้อมูล	คะแนน เต็ม	คะแนน สูงสุด	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน เฉลี่ย	ระดับ	คิดเป็น ร้อยละ
ก่อนฝึกอบรม (Pre-test)	10	6	3	4.32	ควร ปรับปรุง	43.20
หลังฝึกอบรม (Post-test)	10	10	6	8.79	ดี	87.90

การวิจัย 2 (Research 2 : R2)

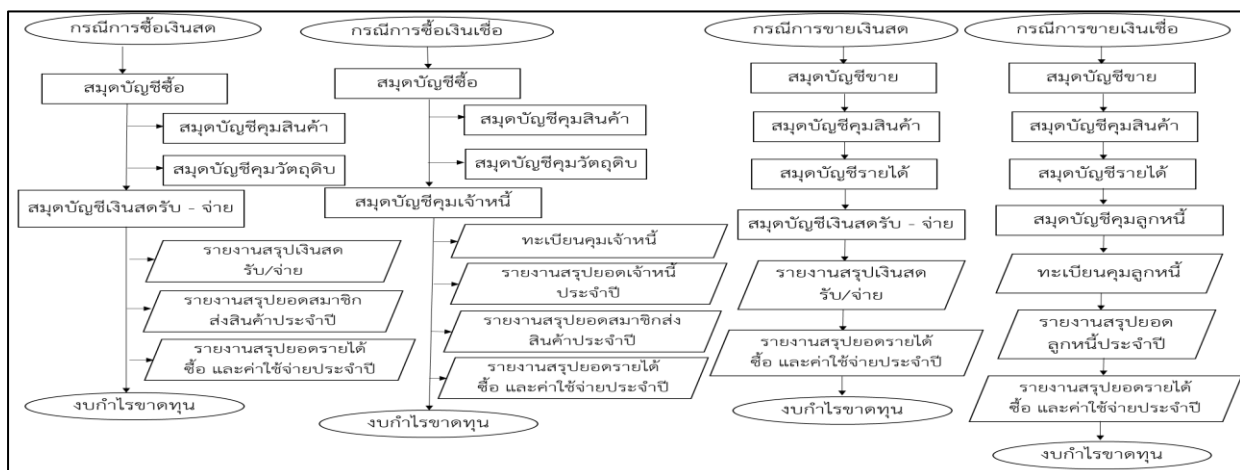
ผู้วิจัยนำระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นไปทดสอบ โดยมีการฝึกปฏิบัติงานจริง และทดลองใช้งานจริงในการจดบันทึกบัญชีและจัดทำรายงาน พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมมาใช้ในการบันทึกบัญชีในระบบบัญชีที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นได้ มีความเข้าใจรายการค้าที่เกิดขึ้นในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สามารถจัดทำรายงานทางการเงินได้ และดำเนินการประเมินผลการยอมรับด้านประสิทธิภาพและประโยชน์การใช้งานระบบบัญชีที่ได้รับการพัฒนา พบว่า ประสิทธิภาพและประโยชน์การใช้งานระบบบัญชี คะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 อยู่ในระดับมากที่สุด และคะแนนเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การยอมรับระบบบัญชีที่ได้รับการพัฒนาในภาพรวม คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ระบบบัญชีสามารถอำนวยความสะดวกในการจัดทำรายงานการเงินได้ และระบบบัญชีทำให้การดำเนินงานได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ระบบบัญชีและคู่มือที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเหมาะสมที่จะถ่ายทอดไปยังกลุ่มวิสาหกิจอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกัน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนนของ Likert (1961) ดังรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แบบประเมินผลการยอมรับด้านประสิทธิภาพและประโยชน์การใช้งานระบบบัญชีที่ได้รับการพัฒนา

รายการ	Min	Max	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ระบบบัญชีสามารถอำนวยความสะดวกในการจัดทำรายการงานการเงินได้	3.00	5.00	4.79	0.54	มากที่สุด
ระบบบัญชีทำให้การดำเนินงานได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น	4.00	5.00	4.79	0.42	มากที่สุด
ระบบบัญชีและคู่มือที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเหมาะสมที่จะถ่ายทอดไปยังกลุ่มวิสาหกิจอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกัน	4.00	5.00	4.74	0.45	มากที่สุด
การยอมรับระบบบัญชีที่ได้รับการพัฒนาในภาพรวม	5.00	5.00	5.00	0.00	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.25	5.00	4.83	0.27	มากที่สุด

การพัฒนา 2 (Development: D2)

1. ผู้วิจัยนำผลการทดสอบการใช้งานระบบบัญชีมาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ของระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
2. ผู้วิจัยทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยสมบูรณ์
3. รูปแบบระบบบัญชีและคู่มือการใช้งานที่ผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในเบื้องต้น ซึ่งแบ่งออกเป็นสมุดบัญชี ทะเบียนคุม รายงาน และงบการเงิน ดังรายละเอียดภาพที่ 20

ภาพที่ 20 ระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชน

จากภาพที่ 20 แสดงระบบบัญชีและคู่มือการใช้งาน ดังนี้

1. กรณีการซื้อเงินสด

1.1 การซื้อสินค้า จะบันทึกรายการที่สมุดบัญชีซื้อและบันทึกการเพิ่มขึ้นของสินค้าที่สมุดบัญชีคุมสินค้า

1.2 การซื้อวัตถุดิบ จะบันทึกรายการที่สมุดบัญชีซื้อและบันทึกการเพิ่มขึ้นของวัตถุดิบที่สมุดบัญชีคุมวัตถุดิบ

เมื่อมีรายการที่เกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายที่เป็นรายการเงินสดบันทึกที่สมุดบัญชีเงินสดรับ - จ่าย ในทุกสิ้นเดือนจะได้รายงานสรุปเงินสดรับ/จ่าย ซึ่งแสดงข้อมูลเงินสดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ เงินสดรับ เงินสดจ่าย และเงินสดคงเหลือในแต่ละเดือน เมื่อถึงวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีจะได้รายงานสรุปยอดรายได้ ซื้อ และค่าใช้จ่ายประจำปี และงบกำไรขาดทุน

2. กรณีการซื้อเงินเชื่อ

2.1 การซื้อสินค้า จะบันทึกรายการที่สมุดบัญชีซื้อและบันทึกการเพิ่มขึ้นของสินค้าที่สมุดบัญชีคุมสินค้า

2.2 การซื้อวัตถุดิบ จะบันทึกรายการที่สมุดบัญชีซื้อและบันทึกการเพิ่มขึ้นของวัตถุดิบที่สมุดบัญชีคุมวัตถุดิบ

เนื่องจากการซื้อเงินเชื่อยังไม่ได้ชำระค่าสินค้าหรือวัตถุดิบจึงต้องบันทึกรายการที่สมุดบัญชีคุมเจ้าหนี้ ทะเบียนคุมเจ้าหนี้การชำระหนี้จะบันทึกการลดลงของเจ้าหนี้ที่สมุดบัญชีคุมเจ้าหนี้ และสมุดบัญชีเงินสดรับ-จ่าย เมื่อถึงวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีจะได้รายงานสรุปยอดเจ้าหนี้ประจำปี รายงานสรุปยอดสมาชิกส่งสินค้าประจำปี รายงานสรุปยอดรายได้ ซื้อ และค่าใช้จ่ายประจำปี และงบกำไรขาดทุน

3. กรณีการขายเป็นเงินสด

การขายสินค้าเป็นเงินสดบันทึกการขายที่สมุดบัญชีขายและบันทึกลดยอดสินค้าลงที่สมุดบัญชีคุมสินค้า การรับเงินจากการขายบันทึกที่สมุดบัญชีรายได้และผ่านรายการไปสมุดบัญชีเงินสดรับ - จ่าย ในทุกสิ้นเดือนจะได้รายงานสรุปเงินสดรับ/จ่าย ซึ่งแสดงข้อมูลเงินสดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ เงินสดรับ เงินสดจ่าย และเงินสดคงเหลือในแต่ละเดือน เมื่อถึงวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีจะได้รายงานสรุปยอดสมาชิกส่งสินค้าประจำปี รายงานสรุปยอดรายได้ ซื้อ และค่าใช้จ่ายประจำปี และงบกำไรขาดทุน

4. กรณีการขายเงินเชื่อ

การขายสินค้าเป็นเงินเชื่อบันทึกการขายที่สมุดบัญชีขายและบันทึกลดยอดสินค้าลงที่สมุดบัญชีคุมสินค้า บันทึกการเพิ่มยอดรายการขายที่สมุดบัญชีรายได้และบันทึกทะเบียนคุมลูกหนี้ เมื่อถึงวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีจะได้รายงานสรุปยอดลูกหนี้ประจำปี รายงานสรุปยอดรายได้ ซื้อ และค่าใช้จ่ายประจำปี และงบกำไรขาดทุน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. บริบทของวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พีชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม พบว่า จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนตั้งแต่วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 โดยใช้ชื่อว่าวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พีชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม

มีจำนวนสมาชิกรวมประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดจำนวน 30 คน กระบวนการทำงานของวิสาหกิจชุมชน ดำเนินงานเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์ ได้แก่ ต้นกล้าโกโก้ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากโกโก้ จำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์ สารจุลินทรีย์ น้ำมันสารสกัดเย็นดีปลี น้ำมันสารสกัดจากเมล็ดลำไย ฟาฟลายโจรชนิดแคปซูล กระชายขาวชนิดแคปซูล เครื่องดื่มชาสมุนไพรผงบดกล้วยน้ำว้า กระชายขาวบดผง ชาโกโก้ ชาดอกอัญชัน เป็นต้น โดยเป้าหมายหลักของวิสาหกิจ คือ การเพิ่มจำนวนสมาชิกเพื่อขยายพื้นที่การปลูกต้นโกโก้ให้ได้ 15,000 ไร่ และได้ทำสัญญาซื้อขายส่งออกผลิตภัณฑ์โกโก้ไปยังต่างประเทศ โดยต้นโกโก้เหล่านั้นจะต้องใช้ระยะเวลาในการปลูก 4-5 ปี จึงจะออกผลผลิต ในระหว่างที่รอผลผลิตโกโก้จากสมาชิกนั้น ทางวิสาหกิจชุมชนได้ดำเนินการแปรรูปผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์อย่างอื่นควบคู่ไปด้วย รายได้หลักมาจากการจำหน่ายต้นกล้าโกโก้ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากโกโก้ จำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์ สารจุลินทรีย์ น้ำมันสารสกัดเย็นดีปลี น้ำมันสารสกัดจากเมล็ดลำไย ฟาฟลายโจรชนิดแคปซูล กระชายขาวชนิดแคปซูล เครื่องดื่มชาสมุนไพรผงบดกล้วยน้ำว้า กระชายขาวบดผง ชาโกโก้ และชาดอกอัญชัน โดยการจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชนจะจำหน่ายเป็นเงินสด สินค้าของวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันประกอบด้วย เครื่องอบความร้อน เครื่องบด และโรงอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์

2. สภาพปัญหาเกี่ยวกับระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม พบว่า การทำบัญชีในรูปแบบเดิมของวิสาหกิจชุมชน ยังขาดระบบการจัดทำบัญชี ระบบการจัดเก็บเอกสาร และการบันทึกบัญชีที่ขาดความสมบูรณ์ เนื่องจากทำบัญชีเงินสดรับ-จ่าย เท่านั้น บันทึกบัญชีแบบรวม โดยไม่ได้แยกรายละเอียดของรายการค้าอย่างชัดเจน จึงส่งผลให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่สามารถสรุปผลการดำเนินงานที่แท้จริงในรูปของกำไร ขาดทุน และส่งผลให้ไม่สามารถจัดสรรผลประโยชน์ให้กับสมาชิกได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jeyaseeli. and Justus (2014) ศึกษาแนวปฏิบัติทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดย่อม (MSMEs) ใน Tirunelveli Municipal Corporation of Tamilnadu พบว่า 75% ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSMEs) มีการบันทึกบัญชีที่ไม่สมบูรณ์ ซึ่งสามารถยืนยันได้ว่ามีช่องว่างระหว่างทฤษฎีและแนวทางในการปฏิบัติจริง ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะว่าเจ้าหน้าที่ของ District Industries Center (DIC) ควรจัดทำแนวทางเฉพาะด้านและจัดเตรียมแบบฟอร์มสำหรับบันทึกข้อมูลด้านบัญชีของวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม (MSMEs) ต้องจัดการฝึกอบรมให้กับเจ้าของกิจการเพื่อสร้างความตระหนักและความสำคัญของการจัดเก็บบัญชีที่เหมาะสม การบันทึกบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSMEs) จะต้องได้รับการควบคุมเพื่อปรับปรุงแนวทางปฏิบัติทางบัญชี สิ่งนี้ไม่เพียงแต่จะทำให้มั่นใจได้ถึงการลดรายจ่ายที่เหมาะสม แต่ยังช่วยเพิ่มรายได้จากภาษีให้กับรัฐบาลอีกด้วย นอกจากนี้ยังจัดทำข้อมูลที่เหมาะสมสำหรับการตรวจสอบรายได้ประชาชาติซึ่งมักจะมีอิทธิพลต่อนโยบายสำคัญของรัฐบาล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mwangi (2011) ศึกษากระบวนการบัญชีในวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดย่อมในประเทศเคนยา พบว่า วิสาหกิจเหล่านี้มีระบบบัญชี บันทึกบัญชีเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างจำกัด โดยเฉพาะรายชื้อลูกหนี้ และเจ้าหนี้ธุรกิจ บันทึกอื่น ๆ จะถูกเก็บไว้ในความทรงจำของผู้ค้า ทำให้ยากที่จะวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากข้อมูลถูกมาจากการสอบถามและการสนทนา และการขาดข้อมูลทางบัญชีที่เป็นลายลักษณ์อักษรทำให้ยากที่จะกำหนดอัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำกำไรได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธมน สุวรรณอาสน์ (2562) ศึกษาการพัฒนาระบบบัญชีตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กล่าวว่า ปัญหาด้านบัญชี

การเงินมี 2 ประการ 1) ระบบบัญชีเดิมไม่สามารถสรุปผลการดำเนินงานที่แท้จริงได้ในรูปของงบกำไรขาดทุน 2) การควบคุมวัตถุดิบ/สินค้าไม่เป็นระบบ ไม่ได้มีการจดบันทึกอย่างมีระบบ ส่งผลถึงการไม่สามารถคำนวณต้นทุนสินค้าได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสัจจวัฒน์ วรโยธา และคณะ (2561) ศึกษาการพัฒนาระบบบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของกลุ่มเย็บผ้าฝ่ายพื้นเมืองบ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอดงคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร กล่าวว่า สภาพปัญหาที่พบคือ การจัดทำบัญชีมีเพียงการบันทึกรายรับ-รายจ่าย ซึ่งไม่มีการจัดทำอย่างเป็นระบบ ไม่มีการอ้างอิงเอกสาร ไม่มีหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน ไม่มีการควบคุมปริมาณสินค้า และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริตานวลประดิษฐ์ (2561) ศึกษาการพัฒนาระบบการจัดทำบัญชีและการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์และบริการของวิสาหกิจชุมชนข้าวสังข์หยด: กรณีศึกษาบ้านเขากลาง อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง กล่าวว่า สภาพปัญหาที่พบคือ การจัดทำบัญชีไม่ถูกต้อง ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี จัดทำบัญชีโดยใช้เกณฑ์เงินสด ไม่มีการแยกประเภทและเรียงลำดับเหตุการณ์

3. การออกแบบและพัฒนาระบบบัญชี โดยมีสมุดบัญชี 8 เล่ม ประกอบด้วย 1) สมุดบัญชีชื่อ สำหรับบันทึกรายการที่เกี่ยวข้องกับการซื้อต่าง ๆ 2) สมุดบัญชีคุมสินค้า สำหรับบันทึกรายการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 3) สมุดบัญชีคุมวัตถุดิบ สำหรับบันทึกรายการที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบ 4) สมุดบัญชีค่าใช้จ่าย สำหรับบันทึกรายการที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่าย 5) สมุดบัญชีคุมเจ้าหนี้ สำหรับบันทึกรายการที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหนี้ 6) สมุดบัญชีรายได้ สำหรับบันทึกรายการที่เกี่ยวข้องกับการขายสินค้าหรือรายได้อื่น 7) สมุดบัญชีคุมลูกหนี้ สำหรับบันทึกรายการที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และ 8) สมุดบัญชีเงินสดรับ-จ่าย สำหรับบันทึกรายการที่เกี่ยวข้องกับรายรับและรายจ่ายที่เป็นเงินสด ทะเบียนคุม 4 เล่ม ประกอบด้วย 1) ทะเบียนคุมบัญชีเจ้าหนี้ สำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหนี้ของวิสาหกิจชุมชน 2) ทะเบียนคุมบัญชีลูกหนี้ สำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับลูกหนี้ของวิสาหกิจชุมชน 3) ทะเบียนคุมบัญชีสินทรัพย์ สำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์ของวิสาหกิจชุมชน และ 4) ทะเบียนคุมผู้ถือหุ้นหน่วยลงทุน สำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการนำเงินมาลงทุนในวิสาหกิจชุมชน รายงาน 5 เล่ม ประกอบด้วย 1) รายงานสรุปเงินสดรับ-จ่าย สำหรับแสดงข้อมูลเงินสดของกิจการ 2) รายงานสรุปยอดเจ้าหนี้ ประจำปี สำหรับบันทึกรายการจำนวนยอดเจ้าหนี้ที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือนที่ทำการซื้อเชื่อกับสมาชิกรายบุคคล 3) รายงานสรุปยอดลูกหนี้ประจำปี สำหรับบันทึกรายการจำนวนยอดลูกหนี้ที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือนที่ซื้อเชื่อกับสมาชิกรายบุคคล 4) รายงานสรุปยอดสมาชิกส่งสินค้าประจำปี สำหรับบันทึกรายการจำนวนยอดวัตถุดิบในแต่ละเดือนที่สมาชิกรายบุคคลนำมาส่งให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และ 5.) รายงานสรุปยอดรายได้ ชื่อ และค่าใช้จ่ายประจำปี สำหรับบันทึกรายการจำนวนยอดรายได้ ชื่อ และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือน และงบการเงิน 1 งบ คือ งบกำไรขาดทุน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทริกา แยมะมัง และนันท์วันน์ ปัญญาศรนากรณ์ (2562) ศึกษาการพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีผลการวิจัยโดยได้ออกแบบสมุดบัญชี 8 เล่ม ได้แก่ สมุดบัญชีรายได้ สมุดบัญชีค่าใช้จ่าย สมุดบัญชีคุมลูกหนี้ สมุดบัญชีคุมเจ้าหนี้ สมุดบัญชีเงินสดรับ-จ่าย สมุดบัญชีกระหนยอดเงินฝากธนาคาร สมุดบัญชีคุมสินทรัพย์ สมุดบัญชีคุมสินค้า และสมุดบัญชีคุมผู้ถือหุ้นหน่วยลงทุน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธมน สุวรรณอาสน์ (2562) ศึกษาการพัฒนาระบบบัญชีตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีผลการวิจัยโดยได้ออกแบบสมุดบัญชี 6 เล่ม 8 บัญชี

ประกอบด้วย บัญชีเงินสดรับ บัญชีเงินสดจ่าย บัญชีต้นทุนสินค้า บัญชีคุมสินค้า บัญชีคุมวัตถุดิบ บัญชีลูกหนี้รายตัว บัญชีเจ้าหนี้รายตัว และบัญชีทะเบียนสินทรัพย์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสัจวัฒน์ วรโยธา และคณะ (2561) ศึกษาการพัฒนาระบบบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมืองบ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีผลการวิจัยโดยได้ออกแบบสมุดบัญชี 7 เล่ม ประกอบด้วย สมุดบัญชีเงินสดรับ สมุดบัญชีเงินสดจ่าย สมุดคุมงานระหว่างทำ สมุดคุมสินค้า สมุดคุมวัตถุดิบ สมุดงบต้นทุนการผลิต สมุดงบรายได้ และค่าใช้จ่าย

4. หลังจากนำระบบบัญชีไปทดลองใช้แล้ว พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียมมีระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดทำบัญชี ความเหมาะสมของขั้นตอนการบันทึกบัญชี ความเชื่อมโยงข้อมูลทางบัญชีและภาษี และมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีให้สอดคล้องตามหลักการบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทาริกา แยมะมัง และนันท์วัน บัญญาศรนากรณ (2562) ศึกษาการพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่า ภายหลังจากการพัฒนาระบบบัญชีมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ระบบบัญชีที่ได้สามารถช่วยให้การทำงานของผู้ทำบัญชีรวดเร็วและถูกต้องมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดการควบคุมภายในได้ดี สามารถออกรายงานทางการเงินเพื่อแจ้งให้สมาชิกทราบถึงผลการดำเนินงานอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ โสมปาน และคณะ (2562) ศึกษาการพัฒนาระบบบัญชีของผู้ผลิตสินค้าเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจเข้มแข็ง: กรณีศึกษาอำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของสมาชิกในการใช้ระบบบัญชีมีความพอใจเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในระบบสารสนเทศทางการบัญชี แต่มีข้อจำกัดในด้านการมองเห็น การอ่านตัวอักษร และตัวเลขบนจอสมาร์ตโฟน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำระบบบัญชีไปใช้เหมาะสำหรับผู้ที่มีพื้นฐานด้านการบัญชีเบื้องต้น
2. การพัฒนาระบบบัญชีควรคำนึงถึง สภาพการดำเนินงานของกิจการที่นำระบบบัญชีไปใช้ ได้แก่ รูปแบบการดำเนินธุรกิจ ลักษณะกิจการให้บริการ กิจการซื้อมาขายไป และกิจการอุตสาหกรรม เพื่อให้ถูกต้องตามหลักการมาตรฐานบัญชีที่รับรองทั่วไปรวมทั้งผู้จัดทำบัญชีต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีเป็นอย่างมาก เนื่องจากจะสามารถสร้างความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นระหว่างกิจการกับสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
3. การพัฒนาระบบบัญชีในครั้งนี้จะไม่มีสมุดคุมงานระหว่างทำและงบต้นทุนการผลิต เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนชมผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม มีระยะเวลาในการผลิตที่สั้น
4. การพัฒนาระบบบัญชีทำให้ข้อมูลผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมีความถูกต้องแม่นยำ และสามารถนำมาติดตามผลกำไรขาดทุนเปรียบเทียบหรือใช้ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนชมผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียมเจริญเติบโตและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

5. ระบบบัญชีที่ได้รับการพัฒนาสามารถนำไปเป็นต้นแบบให้กับวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ที่มีลักษณะการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกัน โดยสามารถนำไปปรับใช้/พัฒนาต่อยอดในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการพัฒนากระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขอขอบคุณคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่สนับสนุนทุนการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณคุณณัช แสงจันทร์ ประธานวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์บ้านสระกระเทียม คณะกรรมการรวมทั้งสมาชิกทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและข้อเสนอแนะในการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาระบบบัญชีให้กับวิสาหกิจชุมชนทั่วประเทศ เพื่อวิสาหกิจชุมชนเกิดความเข้มแข็ง หากมีข้อบกพร่องประการใดในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขออภัยและยินดีต้อนรับข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2562). *พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน*. สืบค้น 21 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.doae.go.th>
- ดวงเดือน เกตุรา. (2562). การพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มอาชีพทอเสื่ออก บ้านเหล่าไพรงาม ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 38(1), 21-34.
- ทริกา แยมะมั่ง และนันท์วณันท์ ปัญญาศรณารณ์. (2562). การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(3), 73-112.
- พวงทอง วังราษฎร์ และณัฐยา สักเส็ด. (2558). *การศึกษาระบบบัญชีที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงปลาในกระชังกรณีศึกษา KC FISHERY 2002*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, ลำปาง: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา).
- พัชรินทร์ โสมปาน และคณะ. (2562). การพัฒนาระบบบัญชีของผู้ผลิตสินค้าเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจเข้มแข็ง: กรณีศึกษาอำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. 11(2), 148-155.
- พุทธมน สุวรรณอาสน์. (2562). การพัฒนาระบบบัญชีตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 8(1), 84-96.
- ยุพรัตน์ จันทร์แก้ว. (2558). การพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มอาชีพบ้านหนองกะโหล่ อำเภอเมืองตาก. *วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่*, 16(2), 30-43.
- ศิรดา นวลประดิษฐ์. (2561). การพัฒนาระบบการจัดทำบัญชีและการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์และบริการของวิสาหกิจชุมชนข้าวสังข์หยด: กรณีศึกษาบ้านเขากลาง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง. *วารสารวิทยาการ จัดการ*, 35(2), 27-54.

- สร้อยชูช บุญวุฒิ. (2558). ปัญหาและรูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชน : กลุ่มผู้ผลิตข้าวแต๋นบ้านหนองหล่าย อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง. การประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15, 161-172. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สัจจวัฒน์ วรโยธา และคณะ. (2561). การพัฒนาระบบบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมือง บ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอกำชะอี จังหวัดมุกดาหาร. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 8(2), 81-89.
- Likert, S. (1961). *New Pattern of Management*. New York: McGraw – Hill.
- Jeyaseeli, H.V. & Justus, E.R. (2014). Accounting Practices of Micro, Small and Medium Enterprises (MSMEs) in the Tirunelveli Municipal Corporation of Tamilnadu. *GJRA-Global. Journal for Research Analysis*, 3(11), 16-19.
- Mwangi, B.W. (2011). Accounting Systems in Small and Micro Enterprises in Kenya. *Journal of Language Technology & Entrepreneurship in Africa*, 1(3), 78-98.